

แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์

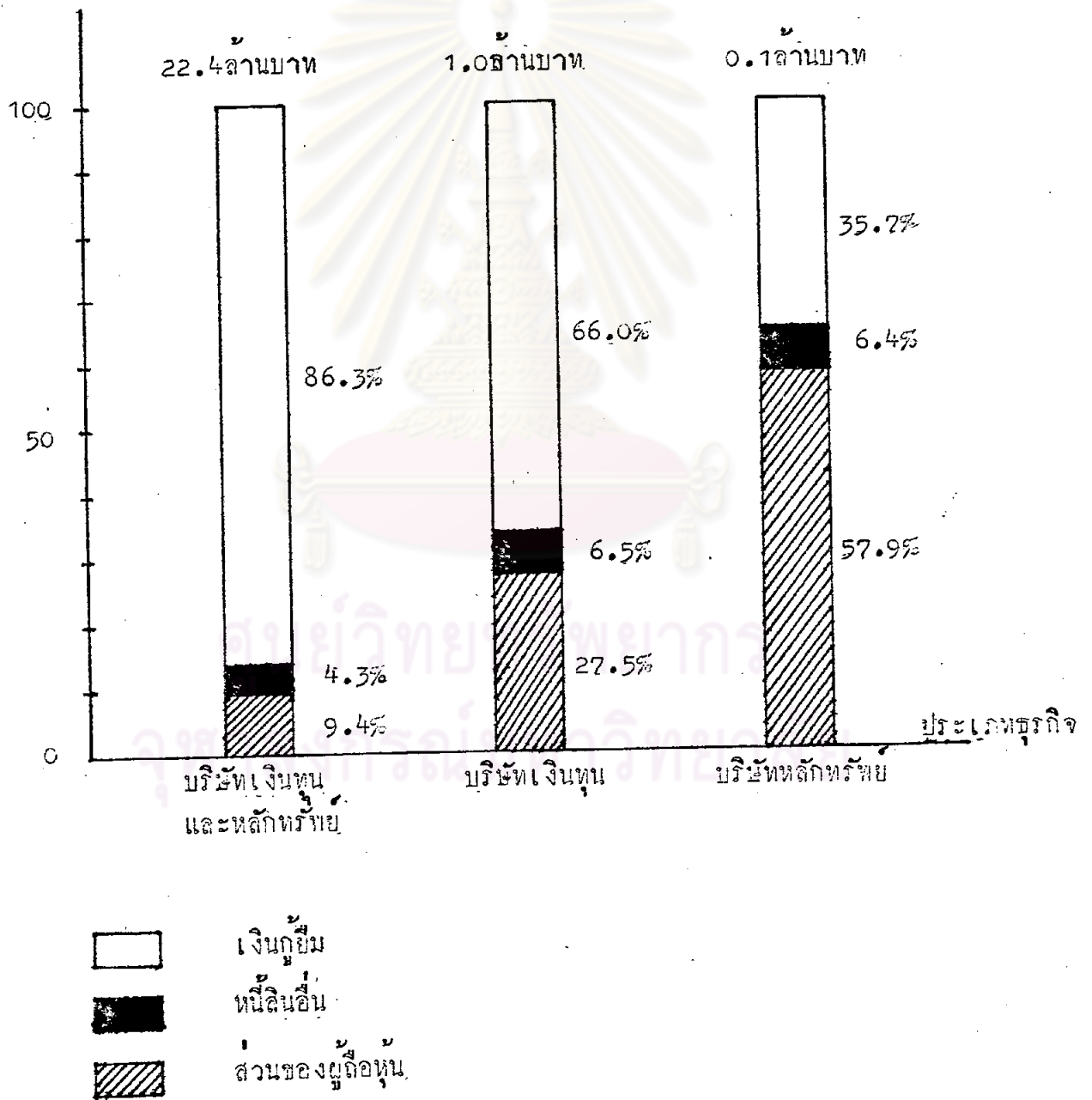
โครงสร้างของเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์มีความแตกต่างกันไป บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ซึ่งเป็นบริษัทที่มีจำนวนมากที่สุดในระบบบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ และส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความสำคัญต่อธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ จะได้เงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการถึง 90.6% (86.3% จากการกู้ยืม และ 4.3% จากหนี้สินอื่น ๆ) และจากแหล่งภายในกิจการ (จากส่วนของผู้ถือหุ้น) เพียง 9.4% บริษัทเงินทุนได้เงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการถึง 72.5% (จากการกู้ยืม 66.0% จากหนี้สินอื่น 6.5%) และจากแหล่งภายในกิจการเพียง 27.5% บริษัทหลักทรัพย์ซึ่งเป็นบริษัทซึ่งมีขนาดเล็กมีเงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการเพียง 42.1% (จากการกู้ยืม 35.7% จากหนี้สินอื่น 6.4%) และจากแหล่งภายในกิจการถึง 57.9% ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 และตารางที่ 6

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1

แหล่งที่มาของเงินทุนทั้งระบบของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์
 บริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์
 ณ. วันสิ้นงวด เฉลี่ยของปี พ.ศ. 2517-2519

แหล่งที่มาของเงินทุน
 (ร้อยละ)

ตารางที่ 6

แหล่งที่มาของเงินทุนทั้งระบบ ของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

บริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์

ณ. วันสิ้นงวดบัญชี ประจำปี พ.ศ. 2517-2519

แหล่งเงินทุน	เงินกู้ยืม	หนี้สินอื่น	ส่วนของ ผู้ถือหุ้น	รวมแหล่งเงินทุน		จำนวนบริษัท ที่รวบรวมข้อมูล
	%	%	%	%	พันบาท	
<u>บริษัทเงินทุน</u>						
<u>และหลักทรัพย์</u>						
2517	86.6	4.1	9.3	100	17,186,763	73
2518	86.3	4.4	9.3	100	22,117,469	81
2519	86.7	4.5	8.8	100	26,585,319	83
เฉลี่ย	86.3	4.3	9.4	100	22,379,780	
<u>บริษัทเงินทุน</u>						
2517	71.1	4.9	24.0	100	558,726	11
2518	70.0	5.6	24.4	100	809,741	13
2519	68.9	8.3	22.8	100	1,253,087	16
เฉลี่ย	66.0	6.5	27.5	100	1,041,005	
<u>บริษัทหลักทรัพย์</u>						
2517	7.0	8.7	84.3	100	35,233	10
2518	42.0	11.6	46.4	100	97,173	15
2519	43.3	3.4	53.3	100	176,788	17
เฉลี่ย	35.7	6.4	57.9	100	119,219	

ที่มา : งบดุลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

จะเห็นว่าเงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการเป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของบริษัท
 เงินทุนและบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์ และเป็นแหล่งเงินทุนที่กำลังทวีความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ
 ของบริษัทหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทเหล่านี้ดำเนินกิจการโดยการให้กู้ยืมเป็นธุรกิจหลัก
 ซึ่งต้องการเงินทุนเป็นจำนวนมากในขณะที่มีเงินทุนจากผู้ถือหุ้นอยู่ในจำนวนจำกัด ทั้งนี้ เป็นผล
 มาจากการที่กฎหมายอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินต้นสามารถดำรงสินทรัพย์เสี่ยง (ส่วน
 ใหญ่ได้แก่การให้กู้ยืม) ได้ถึง 20 เท่าของเงินกองทุน¹ (เงินกองทุนหมายถึงเงินทุนจากส่วน
 ของผู้ถือหุ้นนั่นเอง) และให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์สามารถให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์แก่
 ผู้ซื้อถึง 75% ของสัญญากำหนดวงเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์ หรือราคาหลักทรัพย์ในกรณีที่ไม่มีสัญญา²
 (เดิมอนุญาตให้เพียง 70%³)

¹ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับ
 สินทรัพย์เสี่ยงของบริษัทเงินทุน ข้อ 1 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2518.

²ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้กู้ยืม
 เพื่อซื้อหลักทรัพย์ และวิธีการรับมอบหมายให้ขายหลักทรัพย์สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ ข้อ 1 และ
 ข้อ 2 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2522.

³ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้กู้ยืม
 เพื่อซื้อหลักทรัพย์ และวิธีการรับมอบหมายให้ขายหลักทรัพย์สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ ข้อ 3 และ
 ข้อ 4 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2522.

1. แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์ และผลที่มีต่อการบริหาร
เงินทุน

แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์จะแยกพิจารณาในรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1.1 แหล่งเงินทุนภายในกิจการ (Internal Source)

แหล่งเงินทุนภายในกิจการของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์หมายถึงแหล่งเงินทุนที่ได้จากส่วนของผู้ถือหุ้น (Owner's Equity) ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 แหล่งด้วยกัน คือ

1.1.1 ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว (Paid - up capital) หมายถึง เงินทุนที่บริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์ได้จกไว้กับกระทรวงพาณิชย์ว่าเป็นทุนของบริษัทที่ได้จากผู้ถือหุ้น และได้มีการชำระแล้ว ทุนดังกล่าวอาจจดทะเบียนในรูปแบบของหุ้นสามัญหรือหุ้นปริมีสิทธิ์ก็ได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วทุนจดทะเบียนของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์มักอยู่ในรูปของหุ้นสามัญ ในระยะแรกบริษัทต่าง ๆ จะมีทุนจดทะเบียนและทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วเท่าใดก็ได้โดยไม่ชักคอประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หลังจากที่ได้มีบทบัญญัติควบคุมธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ในปี 2515 ทำให้บริษัทต่าง ๆ ต้องมีทุนจดทะเบียนและทุนที่ชำระแล้วดังนี้ คือ

1.1.1.1 บริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์ต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท¹ แต่เนื่องจากในขณะนั้น (วันที่ประกาศกระทรวงการคลังมีผลใช้บังคับ คือ วันที่ 23 กันยายน 2515) มี

¹ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 หมวด 1 ข้อ 4 ลงวันที่ 15 กันยายน 2515

บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ก่อตั้งขึ้นมาแล้ว และมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วต่ำกว่าที่กำหนด ดังนั้น เพื่อให้บริษัทเหล่านั้นสามารถดำเนินการต่อไปได้ กระทรวงการคลังจึงได้ออกประกาศขบเฉพาะกาล ลงวันที่ 19 กันยายน 2515 อนุญาตให้บริษัทที่มีอยู่ในขณะนั้นทำการเพิ่มทุนจดทะเบียนและทุนที่ชำระแล้ว ดังนี้

- ให้มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และมีทุนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ (23 กันยายน 2515)

- ให้มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท และมีทุนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท ภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

- ให้มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

สำหรับบริษัทที่ยังมิได้มีการประกอบการ จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท เมื่อยื่นขอรับอนุญาต

ดังนั้น บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ในปัจจุบันนี้จึงมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท

1.1.1.2 บริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบกิจการหลักทรัพย์ทุกประเภท ยกเว้นกิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบกิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์จะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท¹ สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ที่ก่อตั้งและดำเนินการก่อนประกาศมีผลใช้บังคับ (ก่อนวันที่ 23 กันยายน 2515) และมีทุนจดทะเบียนต่ำกว่าทุนที่กำหนดให้ดำเนินการเพิ่มทุนภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ 23 กันยายน 2515 สำหรับบริษัทที่ยังมิได้ประกอบการจะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า

¹ประกาศกระทรวงการคลังออกตามข้อ 5(8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ลงวันที่ 19 กันยายน 2515

ที่กำหนดเมื่อยื่นขออนุญาต (อย่างไรก็ดี ประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดถึงหน้าที่ชำระแล้วของบริษัทหลักทรัพย์แต่อย่างใด)

ต่อมาเมื่อ 8 พฤษภาคม 2522 ได้มีบทบัญญัติปรับปรุงเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนและหน้าที่ชำระแล้วของบริษัทหลักทรัพย์ โดยกำหนดบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบกิจการหลักทรัพย์ทุกประเภทยกเว้นกิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ใหม่ทุนจดทะเบียนและหน้าที่ชำระแล้วตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท และบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ใหม่ทุนจดทะเบียนและหน้าที่ชำระแล้วตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด แต่ต้องไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท¹ สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบการอยู่ ณ วันที่มีบทบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (คือวันที่ 10 พฤษภาคม 2522) และมีทุนจดทะเบียนและหน้าที่ชำระแล้วต่ำกว่าที่กำหนด ให้ทำการเพิ่มทุนจดทะเบียนและหน้าที่ชำระแล้วให้เสร็จสิ้นภายใน 2 ปี นับแต่วันที่บทบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ²

1.1.2 ส่วนเกินทุนหรือเงินลำมูลค่า (Surplus or Premium)

หมายถึง เงินทุนที่ได้จากการขายหุ้นในราคาที่สูงกว่าราคาที่ตราไว้ บริษัทที่จะขายหุ้นของตนได้ในราคาที่มีส่วนเกินทุนมักจะเป็นบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน และมีผู้ต้องการลงทุนในหุ้นของบริษัท เมื่อบริษัทต้องการเพิ่มทุนจึงสามารถออกหุ้นใหม่และขายในราคาที่สูงกว่าราคาที่ตราไว้ได้

1.1.3 สำรองตามกฎหมายและสำรองอื่น (Statutory Reserve and Other Reserve)

หมายถึง ส่วนที่จัดสรรออกจากกำไรแต่ละงวดมีขึ้นของกิจการให้เป็นสำรองตามกฎหมาย และในรูปอื่น ๆ เช่น สำรองทั่วไป สำรองเพื่อขยายกิจการ

¹พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตสอง-ซีเออร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 42.

²เรื่องเดียวกัน, มาตรา 85.

การสำรองในรูปอื่น ๆ นั้น บริษัทจะทำการสำรองหรือไม่ก็ได้ แต่สำหรับ
สำรองตามกฎหมายนั้นบริษัทจำต้องมีการสำรองไว้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ว่า¹

"ทุกคราวที่บริษัทจ่ายปันผล บริษัทจะต้องกันเงินไว้เป็นสำรองตามกฎหมายอย่างน้อย
1 ใน 20 ของกำไรสุทธิ จนกระทั่งเงินสำรองนี้มีจำนวน 1 ใน 10 ของทุนจดทะเบียน
ของบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะตกลงกันในข้อบังคับของบริษัท และถ้าบริษัทได้ออก
หุ้นโดยคิดเอาราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่ตั้งไว้โดยหนังสือพิมพ์เสนอให้อ่านาใจไว้ จำนวนเงิน
ส่วนมูลค่าหุ้นนี้ให้นำไปบวกเข้ากับเงินสำรองตามกฎหมายใดจนกว่าจะมีจำนวน 1 ใน 10 ของ
ทุนจดทะเบียนหรือมากกว่านั้นแล้วแต่จะตกลงกันในข้อบังคับของบริษัท"

1.1.4 กำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรร (Unappropriated Retained
Earnings) หมายถึงกำไรของบริษัทที่ไม่ได้ถูกสำรองเป็นสำรองอย่างหนึ่งอย่างใดในข้อ 3
ในปีที่เกิดการขาดทุน ส่วนขาดทุนนั้นจะถูกนำเขามารวมในส่วนนี้ด้วย ดังนั้น บางกิจการ
อาจแสดงยอดขาดทุนสะสมได้

ในบรรดาแหล่งเงินทุนจากภายในกิจการของบริษัท เงินทุนและหรืออัตรหัตถ์
เงินทุนที่ชำระแล้วเป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุด ติดตามด้วยเงินทุนจากกำไรสะสมทั้งที่จัดสรร
แล้วและยังมีได้จัดสรร สำหรับเงินทุนจากส่วนเกินทุนนั้นยังมีอยู่น้อยมาก ถึงแม้จะเห็นได้จาก
แผนภูมิที่ 2 และตารางที่ 7

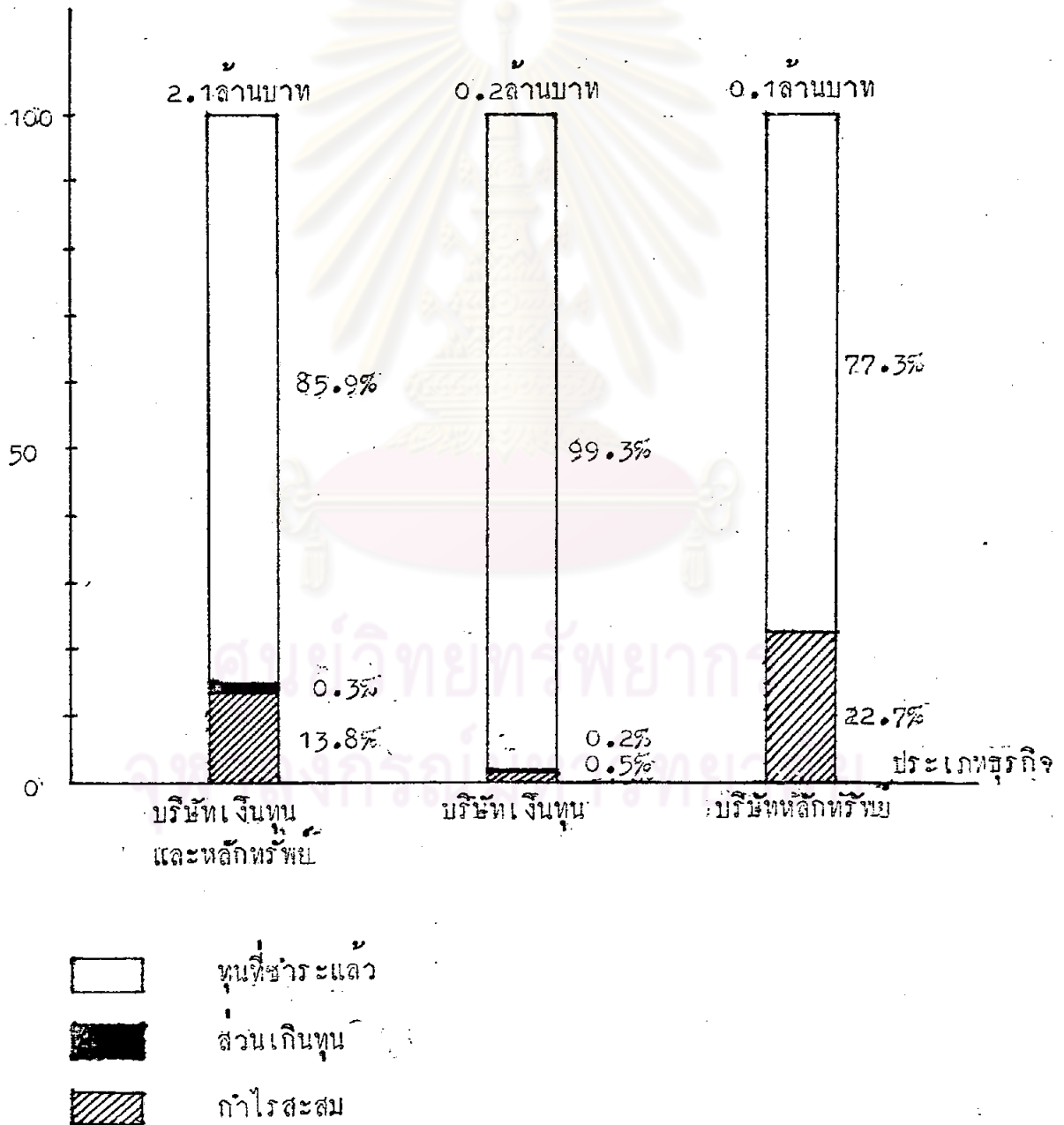
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ชลิตถ์ รุณสำราญ, สมจิตต์ โอสถานนท์ และวิรัช อภิเมธีธำรง หลักการบัญชี
ชั้นกลาง เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ), หน้า 193 - 194.

แผนภูมิที่ 2

แหล่งที่มาของเงินทุนภายในกิจการ ทั้งระบบของบริษัทเงินทุน
และหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์
ณ. วันสิ้นงวด เฉลี่ยของปี พ.ศ.2517-2519.

แหล่งที่มาของเงินทุนภายในกิจการ
(ร้อยละ)

ตารางที่ 7

แหล่งที่มาของเงินทุนภายในกิจการทั้งระบบของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

บริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์

ณ. วันสิ้นงวด ประจำปี พ.ศ.2517-2519

	ทุนที่ชำระแล้ว	ส่วนเกินทุน	กำไรสะสม	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		จำนวนบริษัทที่รวมข้อมูล
	%	%	%	%	พันบาท	
<u>บริษัทเงินทุน</u>						
<u>และหลักทรัพย์</u>						
2517	88.4	0.1	11.5	100	1,604,234	73
2518	86.0	0.4	13.6	100	2,056,618	81
2519	83.0	0.4	16.6	100	2,333,820	83
เฉลี่ย	85.9	0.3	13.8	100	2,105,843	
<u>บริษัทเงินทุน</u>						
2517	89.9	0.4	9.7	100	133,941	11
2518	95.7	0.3	4.0	100	197,187	13
2519	103.9	0.2	(4.1)	100	285,174	16
เฉลี่ย	99.3	0.2	0.5	100	286,008	
<u>บริษัทหลักทรัพย์</u>						
2517	61.5	-	38.5	100	29,696	10
2518	69.9	-	30.1	100	45,077	15
2519	83.3	-	16.7	100	94,198	17
เฉลี่ย	77.3	-	22.7	100	61,297	

ที่มา : งบดุลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ในบริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์ จำกัด นิยม เรียกแหล่ง เงินทุนจากส่วน
 ของผู้ถือหุ้นว่า "เงินกองทุน" แต่เนื่องจากเงินกองทุนของบริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุน
 และหลักทรัพย์ ได้ถูกกำหนดโดยบทบัญญัติของกฎหมายไว้ดังนี้¹

"เงินกองทุน หมายความว่า

- (1) ทุนที่ชำระแล้วซึ่งรวมทั้งส่วนล้ำมูลค่าหุ้นที่บริษัทได้รับ
- (2) ทุนสำรอง
- (3) เงินสำรองที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิเมื่อสิ้นงวดการบัญชีตามมติที่ประชุมใหญ่
 ผู้ถือหุ้นหรือตามข้อบังคับของบริษัท แต่ไม่รวมถึงเงินสำรองสำหรับการลดค่า
 ของสินทรัพย์และเงินสำรองเพื่อการชำระหนี้ และ
- (4) กำไรสุทธิคงเหลือจากการจัดสรร และ

ทั้งนี้ เมื่อหักผลขาดทุนที่เกิดขึ้นทุกงวดบัญชีแล้ว"

ด้วยเหตุนี้บริษัท เงินทุนและบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์ จึงมักไม่มีการสำรองสำหรับการลดค่า
 ของสินทรัพย์ และเงินสำรองเพื่อการชำระหนี้ ดังนั้น แหล่ง เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นก็คือ
 เงินกองทุนนั่นเอง

1.2 แหล่งเงินทุนจากภายนอกกิจการ (External Source)

แหล่งเงินทุนจากภายนอกกิจการ ของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์ หมายถึง แหล่ง
 เงินทุนที่ได้มาจากการที่กิจการ เป็นหนี้สินต่อภายนอก ซึ่งจะประกอบด้วยเงินกู้ยืมอันเป็นแหล่ง
 เงินทุนที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของระบบธุรกิจ เงินทุนและหรือหลักทรัพย์ และหนี้สินอื่น ๆ อัน
 ไคแก่ค่าใช้จ่ายคงจ่าย รายได้รับล่วงหน้า ฯลฯ

¹พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต
 ฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4.

บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์สามารถระดมเงินทุนจากภายนอกในรูปของเงินกู้ยืมได้ 2 วิธีด้วยกัน คือ จากการขายตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Notes) แยกผูก และจากการกู้ยืมเงินโดยตรงซึ่งอาจมีตั๋วสัญญาใช้เงินหรือสัญญากู้ยืมเป็นหลักประกันก็ได้ อย่างไรก็ตาม การขายตั๋วสัญญาใช้เงินแยกผูกซึ่งอาจเป็นทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลนั้นจะกระทำได้เฉพาะบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เท่านั้น (บริษัทหลักทรัพย์ไม่สามารถกระทำได้) ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายในการที่อนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนโดยเฉพาะที่สามารถประกอบกิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนทั่วไปได้ ตั๋วสัญญาใช้เงินที่จะขายให้แยกผูกดังกล่าวนั้นจะเป็นจำนวนเงินเท่าใดก็ได้ แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวงเงินขั้นต่ำสุดที่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ กล่าวคือ ในการรับฝากเงินแต่ละครั้งจะต้องไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท สำหรับบริษัทและสาขาที่มีสำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี และไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท สำหรับบริษัทและสาขาที่มีสำนักงานในเขตอื่น¹ (ก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2522 ในการฝากแต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท และ 10,000 บาท ตามลำดับ²) และในการฝากแต่ละครั้งผู้ฝากจะฝากเป็นระยะเวลาเท่าใดก็ได้ แต่ที่นิยมกันมากมักเป็นการฝากแบบระยะสั้น คือแบบเผื่อเรียก แบบระยะเวลา 3 เดือน, 6 เดือน และ 1 ปี สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่จะให้แยกผูกเงินจะเป็นเท่าใดก็ได้ แล้วแต่ความยินยอมของแต่ละบริษัท ซึ่งมักขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง อาทิเช่น ระยะเวลาในการฝาก จำนวนเงินที่ฝากแต่ละครั้ง ชนิดของผู้ฝากเงิน ความเสี่ยงภัยของบริษัท ฯลฯ ประกอบกัน แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ให้แยกผูก ทั้งนี้ เพื่อเป็นกาวแข่งขันในการระดมเงินทุน สำหรับ

¹ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง วงเงินในการกู้ยืมหรือรับจากประชาชนของบริษัทเงินทุน ข้อ 1 ลงวันที่ 25 กันยายน 2522.

²ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การค้ำประกันหลักทรัพย์สภาพคล่องและวงเงินในการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชน ข้อ 2 ลงวันที่ 19 กันยายน 2516

การระดมเงินทุนจากการกู้ยืมโดยตรงนั้น สามารถกู้ยืมได้จากทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล เช่นกัน และยังกระทำไ้โดยบริษัททุกประเภท ทั้งบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัท เงินทุนและหลักทรัพย์

เงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการ ของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ ทั้งโดยการขาย ตัวสัญญาใช้เงินและโดยการกู้ยืมเงินโดยตรง สามารถจำแนกตามแหล่งที่มาของเงินทุนได้ เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ จากภายในประเทศและจากภายนอกประเทศ ดังรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมภายในประเทศ (Local Fund)

แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมภายในประเทศ มีทั้งการกู้ยืมที่ได้จากการขายตัว สัญญาใช้เงินแก่ประชาชนทั่วไป และการกู้ยืมโดยตรง แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมภายใน ประเทศนี้สามารถจำแนกตามลักษณะของผู้ให้กู้ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1.1 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากบุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดาในที่นี้ หมายถึง ประชาชนทั่ว ๆ ไป ห้างร้านที่มีใจจด ทะเปี่ยมเป็นนิติบุคคล การกู้ยืมจากบุคคลธรรมดานี้ส่วนใหญ่มักเป็นการออกตัวสัญญาใช้เงิน ขายแก่ผู้ฝาก ซึ่งคล้ายคลึงกับการรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ที่มีสมุดผู้ฝาก เป็นหลักฐาน การฝากเงิน แตกต่างกันตรงที่ว่า บริษัทจะต้องรับฝากเงินแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่าวงเงินขั้นต่ำ สุดซึ่งกำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บเท่าใดก็ได้ที่ ไม่ต่ำกว่า 1 บาท สำหรับอัตราดอกเบี้ยของตัวสัญญาใช้เงินที่ขายให้แก่ผู้ฝากนั้นลกดประมาณ 9 - 12.5% ต่อปี ในระยะเวลาอันก่อนปี 2523 และประมาณ 12 - 15% ในปัจจุบัน

การกู้ยืมจากบุคคลธรรมดานี้เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญและมีบทบาทในการ ระดมเงินทุนของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ แต่สำหรับบริษัทหลักทรัพย์แล้ว แหล่งเงินทุนนี้ไม่มีความสำคัญเพราะไม่สามารถจะขายตัวสัญญาใช้เงินได้ จะทำได้ก็แต่กู้ยืม โดยตรงเท่านั้นซึ่งมีบทบาทน้อยมาก

1.2.1.2 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากนิติบุคคล

นิติบุคคล หมายถึง สถาบันที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันได้แก่ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มูลนิธิ หรือสมาคมที่เป็นนิติบุคคล เป็นต้น การกู้ยืมจากนิติบุคคลนี้ทั้งการกู้ยืมในลักษณะของการขายตั๋วสัญญาใช้เงินและการกู้ยืมโดยตรง ขึ้นอยู่กับประเภทของเจ้าหน้าที่ใหญ่

แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากนิติบุคคลนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 แหล่ง คือ

1.2.1.2.1 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ส่วนใหญ่มักจะเป็นในลักษณะการรับฝากเงินโดยที่บริษัทจะออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แกedyฝากเช่นเดียวกับการกู้ยืมจากบุคคลธรรมดา ซึ่งจะกระทำกันเฉพาะในบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เท่านั้น สำหรับในบริษัทหลักทรัพย์ การกู้ยืมโดยตรงจากแหล่งนี้มีน้อยมากเพราะบริษัทหลักทรัพย์ยังเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็กและไม่สุ่มเป็นที่รู้จัก อัตราดอกเบี้ยของตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นจะเป็นอัตราเกี่ยวกับอัตราของบุคคลธรรมดา แต่ในบางกรณีอาจสูงกว่าอัตราฝากเงินที่ต้องการของบริษัท อันเนื่องมาจากมีเงินฝากมาก ฯลฯ

1.2.1.2.2 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศ เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ ที่จะช่วยให้บริษัทมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์มักจะเป็นในลักษณะของการกู้ยืมโดยตรงโดยมีสัญญากู้ยืมและหรือตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นเอกสารแสดงการเป็นหนี้สิน และเป็นการกู้ยืมที่มีระยะเวลาไม่เกินกว่า 1 ปี ทั้งนี้ เพราะเงินทุนส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ได้จากการระดมเงินฝากจากประชาชนซึ่งมีระยะเวลาไม่เกินกว่า 1 ปี

การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศ โดยทั่วไปจะกระทำใน 2 ลักษณะ คือ ในรูปของการกู้ยืมโดยตรงซึ่งมักกระทำกันในแบบ Call Loan และในรูปของการเบิกเงินมีผู้ซื้อ อัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศนั้น

ที่ให้แก่บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์แต่ละบริษัทนั้นไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและความสัมพันธ์ของบริษัทและธนาคาร ชื่อเสียงและเครดิต ตลอดจนขนาดของบริษัทที่ขอกู้ แต่โดยทั่วไปแล้ว อัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศในรูปของเงินเบิกเกินบัญชีจะไม่เกิน 15% ต่อปี ในช่วงเวลาก่อนปี 2523 และจะไม่เกิน 18% ต่อปีในปัจจุบัน สำหรับอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมโดยตรงนั้นจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในรูปของเงินเบิกเกินบัญชีเล็กน้อย

1.2.1.2.3 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ เนื่องจากความสามารถในการระดมทุนและการปล่อยกู้ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบริษัท ทำให้บางบริษัทมีเงินทุนเหลือ บางบริษัทต้องการเงินทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อที่จะให้บริษัทที่มีเงินทุนเหลือสามารถประโยชน์จากเงินทุนของตนได้เต็มที่ จึงให้บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ด้วยกันเองกู้ อัตราดอกเบี้ยในการกู้จากแหล่งนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของเงินในตลาด คือจะสูงเมื่อความต้องการใช้เงินในขณะนั้นมีมาก และจะลดลงถ้าความต้องการเงินลดน้อยลง เมื่อเป็นเช่นนี้ บริษัทที่ขาดเงินก็อาจกู้จากบริษัทที่มีเงินเหลือ เมื่อเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในขณะนั้นต่ำกว่าแหล่งเงินทุนอื่น หรือในบางกรณีแม้อัตราดอกเบี้ยจะสูง บริษัทที่ขาดเงินก็อาจกู้หาแหล่งเงินทุนจากแหล่งอื่นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อลูกค้าที่มาขอกู้ถือเป็นลูกค้าสำคัญของบริษัท การกู้ยืมเงินทุนจากบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ด้วยกันเองนี้มักเป็นการกู้ระยะสั้น คือไม่เกิน 1 ปี ที่นิยมกันมากก็คือการกู้แบบเมื่อทวงถาม (Call Loan) เพื่อให้บริษัทสามารถเรียกคืนเงินกู้ได้ทันทีเมื่อต้องการ

วิธีการกู้ยืมจากแหล่งนี้ เป็นการกู้ยืมโดยตรงที่มีตัวสัญญาใช้เงินเป็นเอกสารแสดงความเป็นหนี้สิน ในกิจการบางแห่งอาจมีการทำสัญญากู้ยืมควบคู่ไปด้วยก็ได้ ก่อนที่จะมีการกู้ยืมกันจะมีการตกลงกันก่อนระหว่างคู่กรณีว่าจะยินยอมให้อีกฝ่ายกู้ในวงเงินเท่าใด และมีเงื่อนไขในการกู้ การค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ย ฯลฯ อย่างไรก็ตาม แล้วจึงทำเป็นสัญญาขึ้น อายุของสัญญามักไม่เกิน 1 ปี บางบริษัทอาจไม่มีการกำหนดอัตรา

คอกเบี้ยที่แน่นอนลงไป จะแล้วแต่ข้อตกลงกันในแต่ละครั้งของการกู้ยืม และเมื่อใดที่บริษัท
ที่ขาดเงินต้องการกู้จากบริษัทที่ใดทำสัญญาไว้ก็จะโทรศัพท์ไปสอบถามบริษัทที่จะใหญ่กว่าตน
ต้องการใช้เงินเท่าใด เมื่อใด ระยะเวลาเท่าใด จะสามารถใหญ่ได้หรือไม่ ถ้าสามารถ
ใหญ่ได้ก็จะมีกำหนดอัตราดอกเบี้ยกัน (ในกรณีที่ยังไม่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยในสัญญา)
แล้วบริษัทที่ใหญ่จะทำเช็คส่งจ่ายให้ ในขณะที่เกี่ยวกับบริษัทที่ชอกก็จะเตรียมตัวสัญญาใช้เงิน
ของบริษัทระบุจำนวนเงิน อัตราดอกเบี้ย วันถึงกำหนดชำระ ให้แก่บริษัทที่ใหญ่ เมื่อครบ
กำหนดชำระ บริษัทที่กู้เงินไปก็จะนำเช็คส่งจ่ายให้แก่บริษัทที่ใหญ่พร้อมรับตัวสัญญาใช้เงิน
ของตนคืนมา อัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมชนิดนี้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบริษัท
ชื่อเสียง และขนาดของบริษัทที่ชอก แต่จะไม่เกินอัตราที่กำหนดโดยกฎหมาย

1.2.1.2.4 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น

สถาบันการเงินในประเทศไทยมีทั้งหมด 12 สถาบัน คือ¹

- ก. ธนาคารพาณิชย์
- ข. บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์
- ค. ธนาคารออมสิน
- ง. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- จ. สหกรณ์การเกษตร
- ฉ. บริษัทประกันชีวิต
- ช. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
- ซ. สหกรณ์ออมทรัพย์
- ฅ. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ฉ. ไร่รับจำนำ
- ฎ. บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
- ฏ. สำนักงานชนกิจอุตสาหกรรมธนาคารออม

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย. ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ในประเทศไทย
(กรุงเทพมหานคร:ทางด่วนส่วนจำกัด สีวพร, 2522), หน้า 37.

แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นในหัวข้อนี้จะ
 หมายความว่าเฉพาะแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่กล่าวแล้วข้างต้น ยกเว้น
 ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากบริษัท
 ประกันชีวิต การกู้ยืมจากแหล่งนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการกู้ยืมจากบุคคลธรรมดาและบริษัท
 ทางหุ้นส่วนนิติบุคคล กล่าวคือ จะได้เงินทุนมาในลักษณะของเงินฝากซึ่งมีตัวสัญญาใช้เงิน
 ของบริษัทเป็นหลักประกันผูกมัด ซึ่งจะทำให้เฉพาะบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและ
 หลักทรัพย์เท่านั้น ในกรณีที่บริษัทประกันชีวิต ตัวสัญญาใช้เงินที่บริษัทออกให้ส่วนใหญ่จะ
 เป็นตัวที่มีธนาคารเป็นผู้อ่าวัด เนื่องจากบริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงินที่ระดมเงินทุน
 จากประชาชนในระยะยาว จึงต้องการความมั่นใจในการที่จะได้รับเงินคืนในการอ่าวัด
 ดังกล่าวจะต้องเสียค่าอ่าวัดให้แก่ธนาคารพาณิชย์ประมาณ 1/2% ของวงเงินที่อ่าวัด โดย
 ที่บริษัทประกันชีวิตจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าอ่าวัดนี้ ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยที่บริษัทที่รับฝาก
 ให้แก่บริษัทประกันชีวิตในกรณีที่ไม่มีอ่าวัดจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ให้ในกรณีที่ไม่มีอ่าวัด
 ประมาณ 1/2% แต่โดยทั่ว ๆ ไป อัตราดอกเบี้ยที่ให้แก่บริษัทประกันชีวิตในกรณีที่ไม่มีอ่าวัด
 จะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของตัวสัญญาใช้เงินผูกมัดทั่วไปเล็กน้อย เนื่องจากจำนวนเงินฝาก
 ที่ได้จากบริษัทประกันชีวิตแต่ละคราวมักเป็นจำนวนมาก และการฝากส่วนใหญ่เป็นการฝาก
 แบบต่อเนื่อง คือ เมื่อครบกำหนดไถ่ถอนแล้วก็จะฝากต่อไปเรื่อย ๆ

1.2.1.2.5 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากนิติบุคคลอื่น

หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ได้มาจากแหล่งนิติบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ชาชนิติบุคคลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
 อันได้แก่ วัด สมาคม มูลนิธิ ฯลฯ การระดมเงินทุนจากแหล่งนี้ก็เหมือนกับการรับฝากเงิน
 โดยมีตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทที่รับฝากเป็นเอกสารแสดงการเป็นหนี้สิน เช่นเดียวกับการรับ
 ฝากเงินจากบุคคลธรรมดาซึ่งกระทำในบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ แต่
 อัตราดอกเบี้ยจะสูงกว่าเล็กน้อยในบางกรณี ถ้าบริษัทเล็งเห็นว่าเงินฝากนั้นมีจำนวนมาก
 และการฝากนั้นมีลักษณะเป็นการฝากแบบต่อเนื่อง

1.2.2 แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากต่างประเทศ (Off Shore Fund)

แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ที่สามารถกู้ยืมจากต่างประเทศได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาที่ต้นทุนของแหล่งเงินทุนนี้ต่ำกว่าแหล่งเงินทุนภายในประเทศ เช่น ในช่วงระยะเวลาก่อนปี 2523 และยังทำให้บริษัทสามารถจัดหาเงินทุนมาสนองความต้องการของลูกค้าได้ในกรณีที่เงินทุนจากในประเทศไม่เพียงพอ แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศนี้ส่วนใหญ่จะได้จากธนาคารและบริษัทเงินทุนในต่างประเทศ แหล่งเงินทุนในต่างประเทศที่สำคัญในขณะนี้ 2 แหล่ง คือ แหล่งเงินทุนที่เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ และแหล่งเงินทุนที่ประเทศสิงคโปร์ อัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนทั้ง 2 แหล่ง ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคาร (Inter-Bank Rate) ของแหล่งเงินทุนนั้น ๆ ซึ่งใกล้เคียงกันมาก ถ้าต่างกันจะแตกต่างกันเพียง 1/8 หรือ 1/10% เท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากเวลาที่ต่างกันของแต่ละประเทศ อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารที่ลอนดอน นิยมเรียกกันย่อ ๆ ว่า LIBOR (London Inter-Bank Offering Rate) และอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารที่สิงคโปร์ นิยมเรียกกันย่อ ๆ ว่า SIBOR (Singapore Inter-Bank Offering Rate)

สาเหตุที่ทำให้มีการกู้ยืมจากต่างประเทศ¹ เนื่องจาก

- เงินบาทที่มีอยู่ในประเทศไม่เพียงพอ ทำให้อัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงเกินไป เนื่องจากอุปสงค์ของเงินมากกว่าอุปทาน
- อัตราดอกเบี้ยของต่างประเทศมีต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศมาก (ข้อนี้ไม่ซัดคอกฎของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ไม่ให้กู้จากต่างประเทศถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาก่อนปี 2522

¹อ่านเพิ่มเติม วัลลภา วัชรเกียรติ "การดำเนินงานของฝ่ายสินเชื่อในบริษัทเงินทุน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) หน้า 86.

- การเก็งกำไร (Speculation) กล่าวคือ ถ้าบริษัทเห็นว่าจะได้กำไรจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตก็มักจะกู้ยืมจากต่างประเทศ หรือถ้าบริษัทคาดการณ์ว่าอัตราดอกเบี้ยจะต่ำ ก็มักจะชอกเพื่อปล่อยต่อในอัตราที่สูงกว่า ตัวอย่างเช่น ถ้ามีการคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกากำลังตกต่ำ ทุกคนจะรีบขาย ทำให้มีอุปทานเงินเหรียญมาก และอัตราดอกเบี้ยต่ำลง บริษัทก็จะกู้มาในรูปเงินเหรียญดอลลาร์อเมริกัน เพื่อปล่อยกู้ในอัตราที่สูงกว่า เป็นต้น

บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ที่จะสามารถกู้เงินจากต่างประเทศมักจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ และเป็นທີ່เชื่อถือรู้จักของธนาคารหรือบริษัทเงินทุนในต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีสิ่งง่ายที่จะชอก จึงมีเพียงไม่กี่บริษัทที่ได้เงินทุนจากต่างประเทศ บริษัทที่จะชอกได้ส่วนใหญ่จะต้องมีลักษณะดังนี้ คือ

(1) เป็นสาขาหรือบริษัทในเครือของธนาคารหรือบริษัทเงินทุนในต่างประเทศ เช่น บริษัทหลักทรัพย์และลงทุน จำกัด

(2) เป็นบริษัทที่ลงทุนโดยธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศ เช่น บริษัทสินอุตสาหกรรมไทย จำกัด ซึ่งจะสามารถกู้เงินมาได้โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ของตนดังนี้

- ให้ธนาคารพาณิชย์ติดต่อขอกู้มาในนามของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุน โดยที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้ำประกัน

- ให้ธนาคารพาณิชย์เป็นผูู้ยืมจากต่างประเทศโดยตรง แล้วมาปล่อยกู้ให้แก่บริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอีกต่อหนึ่ง

ดังนั้น บริษัทที่มีความสามารถในการกู้เงินจากต่างประเทศได้ มักได้แก่บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ ๆ และบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีบริษัทต่างประเทศหรือธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ถือหุ้น สำหรับบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งมีขนาดของบริษัต์เล็กและไม่เป็นที่รู้จักในต่างประเทศ มักจะไม่สามารถกู้เงินจากแหล่งนี้ได้

เงินกู้ยืมจากต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินตราสกุลที่แข็ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนง่าย ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน และปัญหาที่ไม่สามารถประมาณต้นทุนของเงินกู้ได้อย่างแม่นยำ เงินสกุลต่างประเทศที่นิยมกู้ยืมในขณะนี้ มี 3 สกุล คือ ดอลลาร์อเมริกัน มาร์คเยอรมัน และสวิสฟรังก์

1.3 ความสามารถในการระดมเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการ ของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์

แม้ว่าบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์จะสามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศคล้ายคลึงกัน แต่โดยแท้จริงแล้วมีบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดใหญ่เพียงไม่กี่บริษัท เท่านั้นที่สามารถกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ ข้างตนครบหรือเกือบทุกแหล่ง เช่น บริษัทหลักทรัพย์และลงทุน จำกัด บริษัทสินอุตสาหกรรมไทย จำกัด บริษัทบางกอกในมูระ ซีเคียวริตี้ จำกัด ฯลฯ สำหรับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีขนาดเล็กลงมาและบริษัทเงินทุนจะสามารถระดมเงินทุนได้จากแหล่งต่าง ๆ เพียงไม่กี่แหล่ง เช่น จากการขายตั๋วสัญญาใช้เงิน จากการกู้ยืมโดยตรงจากธนาคารพาณิชย์ และจากการกู้ยืมโดยตรงจากบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ด้วยกันเอง ในขณะที่บริษัทหลักทรัพย์จะระดมเงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการได้แต่เฉพาะจากการกู้ยืมโดยตรงเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะได้อาจมาจากธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์

1.4 ความสำคัญของแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการ ของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึง เฉพาะความสำคัญของแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการแต่ละแหล่งที่มีต่อบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เท่านั้น ทั้งนี้เพราะ

ก. บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์มีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการหลายแหล่งด้วยกัน ซึ่งแต่ละแหล่งย่อมมีความสำคัญที่แตกต่างกันไป

ข. บริษัทหลักทรัพย์มีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการ เพียง 2 แหล่ง

คือ จากธนาคารพาณิชย์และจากบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ด้วยกันเอง ซึ่งแต่ละแห่งก็มีความสำคัญต่อบริษัทหลักทรัพย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นอกจากนี้แล้ว ความสำคัญของแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากภายนอกกิจการ ของบริษัทหลักทรัพย์ก็ยัง เป็นส่วนน้อย เมื่อเทียบกับเงินกู้ยืมในระบบ และการรวบรวมสถิติตัวเลขของเงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอกกิจการแต่ละแห่งของบริษัทหลักทรัพย์ยังกระทำไดยาก เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้กำหนดให้บริษัทหลักทรัพย์เสนอรายงานดังกล่าว

ในบรรดาแหล่งเงินทุนจากภายนอกกิจการ ซึ่งได้มาจากการกู้ยืมของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ แหล่งเงินทุนที่ได้จากบุคคลธรรมดาซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการขายตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัท เป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่และสำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่แหล่งเงินทุนจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ นิติบุคคลอื่น และสถาบันการเงินอื่น ตามลำดับ (ดูตารางที่ 8)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

เงินกู้ยืมของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์
แยกตามประเภทของเจ้าหนี้ หรือแหล่งเงินทุน
31 ธันวาคม 2519 - 31 ธันวาคม 2522

	31 ธ.ค. 2519	31 ธ.ค. 2520	31 ธ.ค. 2521	31 ธ.ค. 2522
<u>ประเภทของเจ้าหนี้</u>	%	%	%	%
บุคคลธรรมดา	40.7	43.1	47.9	49.3
บริษัทและห้างหุ้นส่วน	19.2	19.3	17.8	18.8
ธนาคารพาณิชย์	21.5	20.3	16.0	15.9
บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์	11.2	10.3	13.1	8.7
สถาบันการเงินอื่น	4.0	3.0	2.0	3.2
นิติบุคคลอื่น	3.4	4.0	3.2	4.1
<u>เงินกู้ยืมเงิน</u> - %	100	100	100	100
- ลานบาท	24,201.9	32,535.5	46,598.7	46,763.3
<u>จำนวนบริษัทที่รวมข้อมูล</u>	99	112	113	112

หมายเหตุ เงินกู้ยืมจากธนาคารต่างประเทศ รวมอยู่ในธนาคารพาณิชย์
เงินกู้ยืมจากบริษัทเงินทุนต่างประเทศรวมอยู่ในบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุน
และหลักทรัพย์
เงินกู้ยืมจากบริษัทหลักทรัพย์รวมอยู่ในนิติบุคคลอื่น

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ถ้าแยกพิจารณา ระหว่างเงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการในประเทศและต่างประเทศ จะพบว่า เกือบ 90% ของเงินกู้ยืมของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ได้มาจากการกู้ยืมภายในประเทศ ซึ่งจะได้อีกมาจากบุคคลธรรมดา บริษัทและทางหุ้นส่วนจำกัด ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ นิติบุคคลอื่น และสถาบันการเงินอื่น ตามลำดับ อีกประมาณ 10% ได้มาจากการกู้ยืมจากต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากธนาคารและบริษัทเงินทุนในต่างประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 9

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

เงินกู้ยืมจากแหล่งในประเทศและต่างประเทศของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

31 ธันวาคม 2519-31 ธันวาคม 2522

	31 ธ.ค. 19	31 ธ.ค. 20	31 ธ.ค. 21	31 ธ.ค. 22
<u>เงินกู้ในประเทศ</u>				
1. บุคคลธรรมดา	40.7	42.7	47.9	49.3
2. บริษัทจำกัดและทางหุ้นส่วนจำกัด	18.2	18.3	17.8	18.8
3. ธนาคารพาณิชย์	12.9	12.6	10.7	11.3
4. บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์	10.5	9.0	11.5	7.2
5. สถาบันการเงินอื่น	2.9	2.6	2.0	3.1
6. นิติบุคคลอื่น	3.4	3.9	3.2	4.1
รวมเงินกู้ในประเทศ	88.6	89.1	93.1	93.8
<u>เงินกู้ต่างประเทศ</u>				
1. บุคคลธรรมดา	-	0.4	0.0	0.0
2. บริษัทจำกัดและทางหุ้นส่วนจำกัด	1.0	1.0	0.0	0.0
3. ธนาคารพาณิชย์	8.6	7.7	5.3	4.6
4. บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์	0.7	1.3	1.6	1.5
5. สถาบันการเงินอื่น	1.1	0.4	0.0	0.1
6. นิติบุคคลอื่น	-	0.1	0.0	0.0
รวมเงินกู้ต่างประเทศ	11.4	10.9	6.9	6.2
รวมเงินกู้ยืมทั้งสิ้น	100	100	100	100
ล้านบาท	24,097.1	32,535.5	46,598.7	46,763.3
จำนวนบริษัทที่รวบรวมข้อมูล	98	112	113	112

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ถ้าแยกเงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการ ออกตามลักษณะการกู้ยืมจะพบว่า เงินกู้ยืม
ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของตั๋วเงินจ่าย
(เช่น ในรูปของตั๋วสัญญาใช้เงิน) ซึ่งมากถึง 70 - 80% รองลงมาจะอยู่ในลักษณะของ
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นในระยะต่อมา (ดูตาราง
ที่ 10 ประกอบ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10

เงินกู้ยืมของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์แยกตามลักษณะการกู้ยืม

พ.ศ. 2519 - 2522

	31 ธค. 19	31 ธค. 20	31 ธค. 21	30 ธค. 22
	%	%	%	%
<u>หนี้สินธุรกิจเงินทุน</u>				
- ค้ำเงินจ่าย	75.7	74.1	78.6	79.2
- เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืม จากธนาคารพาณิชย์	16.8	20.4	16.1	16.3
- เงินขายลดชวง	0.2	0.2	0.2	0.6
- เงินกู้ในประเทศ	0.1	0.1	0.3	0.9
- เงินกู้และค้ำเงินจ่ายต่างประเทศ	6.9	2.5	1.6	1.8
<u>หนี้สินธุรกิจหลักทรัพย์</u>	-	2.5	3.1	1.1
<u>หนี้สินรวม</u>	0.3	0.2	0.1	0.1
<u>เงินกู้ยืมรวม</u> - %	100	100	100	100
- ล้านบาท	24,207.7	32,540.2	46,598.7	46,763.3
<u>จำนวนบริษัทที่รวบรวมข้อมูล</u>	99	112	113	112

- หมายเหตุ
1. ค้ำเงินจ่าย หมายถึง ค้ำเงินจ่ายของแหล่งเงินทุนในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ตัวสัญญาใช้เงิน
 2. เงินกู้ยืมรวม ไม่เท่ากับเงินกู้ยืมรวมในตารางอื่น ๆ เนื่องจากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์บางบริษัทมีความของบางรายการผิดไป

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในค่านระยะเวลาของการกู้ยืม เงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ไม่ว่าจะได้ออกจากแหล่งเงินทุนใดก็ตาม ไม่ว่าจะกู้มาในลักษณะ การกู้ใดก็ตาม ส่วนใหญ่มักจะเป็นการกู้ยืมแบบไม่เกิน 1 ปี มากที่สุด สำหรับการกู้ที่เกิน กว่า 1 ปี นั้น จะมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 11

ตารางที่ 11

เงินกู้ยืมของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์แยกตามระยะเวลาการกู้ยืม

พ.ศ. 2519 - 2522

	31 ธค. 19	31 ธค. 20	31 ธค. 21	31 ธค. 22
	%	%	%	%
<u>ระยะเวลาการกู้ยืม</u>				
เมื่อทวงถาม	26.8	24.3	25.3	28.1
ไม่เกิน 1 ปี	66.1	71.2	70.7	67.8
เกิน 1 ปี	7.1	4.5	4.0	4.1
<u>เงินกู้ยืมรวม</u> - %	100	100	100	100
- ล้านบาท	24,201.9	32,535.5	46,598.7	46,763.3
<u>จำนวนบริษัทที่รวบรวมข้อมูล</u>	99	112	113	112

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในค่านอัตราดอกเบี้ยไม่สามารถกำหนดให้แน่ชัดไปได้ว่าอัตราดอกเบี้ยจากแหล่งใดจะเป็นเท่าใด และแหล่งใดเป็นแหล่งที่ถูกที่สุด เพราะบริษัทหนึ่งอาจกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ในลักษณะการเบิกเงินมีผู้ได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าเงินกู้จากต่างประเทศ ใน

ขณะที่อีกบริษัทอาจมีแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าก็ได้ จากการสอบถามพบว่า แหล่งเงินทุนจากการขายตัวสัญญาใช้เงินให้แก่ประชาชนทั่วไปจะมีอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุด

จากการวิเคราะห์ถึงความสำคัญของแหล่งเงินกู้ยืมจากภายนอกกิจการของบริษัท เงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ที่ก่อสรุปรูปไคววา แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมที่สำคัญนั้นเป็นแหล่งเงินทุนภายในประเทศซึ่งได้มาจากบุคคลธรรมดา บริษัทและทางหุ้นส่วนจำกัด ธนาคารพาณิชย์ นิติบุคคลอื่น และสถาบันการเงินอื่น ตามลำดับ ในขณะที่แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศนั้นมีความสำคัญน้อยมาก ทั้งที่มีต้นทุนของเงินทุนในช่วงระยะเวลาอันสั้นปี 2522 ต่ำกว่าต้นทุนของเงินทุนภายในประเทศ และเงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอกกิจการนี้ส่วนใหญ่มีก็มีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และอยู่ในลักษณะที่มีตัวสัญญาใช้เงินเป็นหลักฐานแสดงการกู้ยืม อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของบริษัทเงินต้นและบริษัทเงินต้นและหลักทรัพย์ทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะนั้น (113 บริษัท) ดังนั้น หากพิจารณาถึงความสำคัญของแหล่งเงินกู้ยืมเป็นรายบริษัทแล้ว ความสำคัญของแหล่งเงินกู้ยืมแต่ละแหล่งที่มีต่อบริษัทแต่ละบริษัทย่อมแตกต่างกันออกไปตามลักษณะพิเศษของแต่ละบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่เป็นของชาวต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นบริษัทในเครือของสถาบันการเงินในต่างประเทศมักอยู่ในฐานะที่จะสามารถกู้ยืมเงินจากต่างประเทศได้ และยังสามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและนิติบุคคลบางประเภทได้อย่างสะดวก เนื่องจากชื่อเสียงของบริษัทแม่ จึงไม่มีความสนใจที่จะแสวงหาเงินทุนจากบุคคลธรรมดา ดังนั้น แหล่งเงินกู้ยืมของบริษัทเหล่านี้จึงมาจากนิติบุคคลเสียส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากต่างประเทศและสถาบันการเงินในประเทศ สำหรับบริษัทเงินต้นและหลักทรัพย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีธนาคารพาณิชย์ในประเทศหรือสถาบันการเงินต่างประเทศถือหุ้นร่วมกับคนไทย จะสามารถกู้ยืมจากสถาบันการเงินในไทยกว่าบริษัทที่ไม่มีสถาบันการเงินถือหุ้น นอกจากนี้แล้วชื่อเสียงของผู้ถือหุ้นหรือความเกี่ยวพันทางธุรกิจต่าง ๆ ยังช่วยให้บริษัทสามารถระดมเงินทุนจากนิติบุคคลต่าง ๆ และจากต่างประเทศได้ ดังนั้น บริษัทประเภทนี้จึงมียอดเงินกู้ยืมจากนิติบุคคลสูงกว่าบุคคลธรรมดา สำหรับบริษัทอื่น ๆ ความสามารถระดมเงินทุนจากแหล่งต่างประเทศและจากสถาบันการเงินย่อมมีอยู่จำกัด จึงต้อง

ฝั่งแหล่งเงินกู้ยืมจากบุคคลธรรมดา

ในปัจจุบันนี้ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ไม่ว่าจะมีผู้ถือหุ้นเป็นสถาบันการเงินในต่างประเทศหรือธนาคารพาณิชย์ ต่างก็พยายามระดมเงินทุนจากการกู้ยืมจากบุคคลธรรมดาให้มากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะการขาดแคลนเงินทุนในตลาดนับแต่ปี 2522 และภาวะอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในปี 2523

2. ต้นทุนของแหล่งเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์

2.1 ต้นทุนของแหล่งเงินทุนจากภายในบริษัท

ต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในบริษัทประกอบด้วย

2.1.1 ต้นทุนของเงินทุนจากการออกหุ้น ซึ่งจะหาได้จากสูตรต้นทุนของหุ้น

สามัญ¹

$$= \frac{\text{เงินปันผลหุ้นสามัญ}}{\text{ราคาตลาดของหุ้นสามัญ}} \times 100$$

ต้นทุนของหุ้นปริมสิทธิ์²

$$= \frac{\text{เงินปันผลหุ้นปริมสิทธิ์}}{\text{ราคาตลาดของหุ้นปริมสิทธิ์}} \times 100$$

¹ บัญญา คันทิววงศ์. การบัญชีเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 254.

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 255.

ในกรณีที่บริษัทออกหุ้นใหม่ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเพิ่มทุนก็จะสามารถหาต้นทุนของหุ้นที่ออกใหม่ได้จากสูตร

$$\text{ต้นทุนของหุ้นใหม่} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการออกหุ้น}}{\text{ราคาขายของหุ้น}} \times 100$$

2.1.2 ต้นทุนของกำไรสะสม ต้นทุนของกำไรสะสมที่จัดสรรแล้วเป็นสำรองตามกฎหมาย และสำรองอื่น ๆ ตลอดจนต้นทุนของกำไรสะสมที่ยังมิได้จัดสรรจะหาได้จากสูตร

$$\text{ต้นทุนของกำไรสะสม}^1 = \frac{\text{เงินปันผลหุ้นสามัญ} (1 - T)}{\text{ราคาตลาดของหุ้นสามัญ}}$$

เมื่อ T = อัตราภาษีเงินได้ส่วนบุคคลผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ย

แต่เป็นการยากที่จะหาต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งภายในกิจการของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์ตามสูตรข้างต้น เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับเงินปันผลและราคาตลาดของหุ้นของบริษัทเหล่านี้ยังไม่เป็นที่เปิดเผย ดังนั้น การหาต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งภายในกิจการจึงอาจหาได้โดยอาศัยหลักของค่าเสียโอกาสของเงินทุนอย่างง่าย ๆ ที่ว่า "ถ้าผู้ถือหุ้นไม่ประกอบกิจการก็จะนำเงินไปฝากธนาคารแทน" ดังนั้น ต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งภายในกิจการจะ = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร \times จำนวนเงินทุนทั้งหมด

2.2 ต้นทุนของแหล่งเงินทุนจากภายนอกบริษัท

ต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งภายนอกบริษัทของบริษัท เงินทุนและหรือหลักทรัพย์จะประกอบควยต้นทุนของเงินทุนจากการกู้ยืมและต้นทุนของเงินทุนจากการเป็นหนี้สินอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นหนี้สินระยะสั้น ซึ่งจะสามารถหาได้ดังนี้

¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 255.

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนของเงินกู้ยืม}^1 &= \text{อัตราดอกเบี้ย} (1 - T) \\ \text{เมื่อ } T &= \text{อัตราภาษีเงินได้ของกิจการ} \\ \text{ต้นทุนของหนี้สินระยะสั้น} &= \text{อัตราดอกเบี้ย} (1 - T) \\ \text{เมื่อ } T &= \text{อัตราภาษีเงินได้ของกิจการ} \end{aligned}$$

เนื่องจากยังไม่มีบริษัทใดที่ทำการหักดอกเบี้ยของหนี้สินระยะสั้น และไม่มีบริษัทใดที่เปิดเผยข้อมูลของดอกเบี้ยจากการกู้ยืมแต่ละแหล่ง จึงทำให้ไม่สามารถหาต้นทุนตามสูตรข้างต้นได้ อย่างไรก็ตาม ช่วงอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมแต่ละแหล่งที่กล่าวแล้วในตอนต้นของบท ก็ถือเป็นแนวทางที่แสดงให้เห็นถึงต้นทุนของเงินทุนจากการกู้ยืมได้

3. แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทเงินทุน

บริษัทเงินทุนที่มีอยู่ในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์นี้มีเพียง 28 แห่ง จากจำนวนบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ทั้งสิ้น 112 แห่ง (ไม่รวมบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่เลิกกิจการไปแล้ว) แต่ละแห่งยังนับได้ว่าเป็นบริษัทที่ค่อนข้างเล็ก ซึ่งมีขนาดของสินทรัพย์รวมตั้งแต่ 19 - 164 ล้านบาท ในปี 2519 รวมสินทรัพย์รวมทั้งสิ้นของบริษัทเงินทุนในปี 2519 (16 บริษัท) = 1,253 ล้านบาท

เนื่องจากเป็นบริษัทที่ค่อนข้างเล็ก เงินทุนของบริษัทจึงได้มาจากแหล่งเงินทุนเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น แหล่งเงินทุนที่สำคัญของบริษัทเงินทุนได้แก่

¹ ปัญญา ศันตียวงค์. การบัญชีเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2516), หน้า 255.

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 255.

1. แหล่งเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น
2. แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากบุคคล การขายตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัท
3. แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน

4. แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทหลักทรัพย์

บริษัทหลักทรัพย์ขณะที่กำลังศึกษานี้มีอยู่เพียง 17 แห่ง แต่ละแห่งล้วนแต่มีขนาดเล็ก และไม่เป็นที่รู้จัก (ยกเว้นบริษัทกองทุนรวม ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี) ขนาดของสินทรัพย์ของบริษัทหลักทรัพย์โดยทั่วไปแล้ว เล็กกว่าบริษัทเงินทุน ในปี 2519 แต่ละแห่งมีขนาดของสินทรัพย์เพียง 0.6 - 74 ล้านบาท รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทหลักทรัพย์ในปี 2519 (17 บริษัท) มีเพียง 177 ล้านบาท

เนื่องจากบริษัทหลักทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่ทำให้บริษัทหลักทรัพย์ไม่สามารถจัดหาเงินทุนจากประชาชนทั่วไปโดยการขายตั๋วสัญญาใช้เงินได้ ทำให้มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญเพียง 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น
2. แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตาม การกู้ยืมจากสถาบันการเงินของบริษัทหลักทรัพย์ก็ยังไม่สู้กว้างขวางนัก

5. แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์

บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ในขณะนี้มียู่ถึง 84 แห่ง (แต่ขณะที่ทำการศึกษามีอยู่ 85 แห่ง คือ รวมบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ซึ่งเพิ่งเลิกกิจการไปเมื่อกลางปี 2522 นี้เอง) ซึ่งแต่ละแห่งมีขนาดของสินทรัพย์ที่แตกต่างกันมาก ขนาดของสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ในปี 2519 มีตั้งแต่ 14 - 1,968 ล้านบาท รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้นในปี 2519 = 26,585 ล้านบาท ในจำนวนนี้มีเพียง 18 บริษัทที่มีขนาดของสินทรัพย์มากกว่า 500 ล้านบาท

37 บริษัท ที่มีขนาดของสินทรัพย์มากกว่า 100 ล้านบาท ที่เหลือมีขนาดของสินทรัพย์น้อยกว่า 100 ล้านบาท

เนื่องจากขนาดของบริษัทที่แตกต่างกันมากและสภาพผู้ถือหุ้นที่แตกต่างกัน ทำให้บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์มีแหล่งเงินทุนที่แตกต่างกันไปด้วย อย่างไรก็ตาม บริษัทเหล่านี้ก็ยังมีความสามารถในการระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ใดมากกว่าบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์

บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ และที่มีผู้ถือหุ้นเป็นสถาบันการเงิน ทั้งในและต่างประเทศจะมีความสามารถระดมเงินทุนได้จากแหล่งต่าง ๆ ครบหรือเกือบครบทุกแหล่ง สำหรับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กลงมา จะสามารถระดมเงินทุนได้จากแหล่งภายในประเทศ เท่านั้น คือจะได้เงินทุนจากแหล่งเงินทุนดังต่อไปนี้ เป็นสำคัญ

- แหล่งเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น
- แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมโดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน
- แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ
- แหล่งเงินทุนจากการนำเอาตัวเงิน (ซึ่งธนาคารพาณิชย์รับอาวัล) ไปขายลดแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า Rediscount Window

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย